

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLOHelge Grimstad
Per Aksel Hosar
Niels-Christian Schelver Petersen

Jeanette Westlund Hegna

Lillestrøm, 18. juni 2012

Deres ref.:
201002732-1/HEFVår ref.:
2410/126619/TEFAnsvarlig advokat:
Tør Erlend Framstad**FORSKRIFT OM JUSTERING AV MARKAGRENSEN - HØRINGSUTTALELSE
FRA FEIRING BRUK****1. Innledning**

Det vises til Miljøverndepartementets høringsbrev datert 28. mars 2012, saksref. 201002732-1. Advokatfirmaet Økland & Co DA gir med dette høringsuttalelse på vegne av Feiring Bruk AS med datterselskaper.

Innledningsvis vil vi bemerke at vi er tilfredse med Miljøverndepartementets grundige behandling av Feiring Bruks innspill. Feiring Bruk oppfatter at man har fått komme til orde, og at innspillene har blitt seriøst vurdert.

Imidlertid mener Feiring Bruk at Miljøverndepartementet legger en for snever oppfatning til grunn når det gjelder adgangen til å ta områder ut av marka. Samtidig medfører forslaget til justert grense at store mineralressurser ikke vil kunne utnyttes. Båndleggelsen vil også få negative miljømessige konsekvenser, både fordi ressursene i langt perspektiv må transporteres lengre, og fordi bergartene, særlig på Stryken, er av sjelden forekomst og meget høy kvalitet – og særlig egnet til asfalt på grunn av slitestyrke og lavt kvartsinnhold.

Miljøverndepartementet legger til grunn en videre adgang til å utføre tiltak i marka som har tilknytning til eksisterende uttak enn Feiring Bruk la til grunn for sine innspill til justering. Blant annet åpner Miljøverndepartementet for å bygge en støy- og innsynsvoll inne i marka, for å skjerme marka mot eksisterende drift. Med denne presiseringen av regelverket kan Feiring Bruk akseptere Miljøverndepartementets forslag til ny markagrense ved bruddet i Feiringåsen.

2. Adgangen til å ta områder ut av marka

Departementet legger i høringsbrevet og i møter med Feiring Bruk til grunn at det er en meget begrenset adgang til å ta områder ut av marka. Feiring Bruk er klar over at et av de bærende hensynene i markaloven er at grensen skal ligge fast, og at forarbeidene gir føringer på dette.

Som tidligere nevnt, blant annet i vårt brev av 24. november 2010, er vi av den oppfatning at lovens spesielle forhistorie og manglende høring av selve markagrensen gjør at forutsetningene om at grensen skal ligge fast ikke kan tillegges avgjørende vekt når grensene nå skal fastlegges i den første justeringen. Fra vårt brev av 24. november 2010 siteres for ordens skyld følgende:

"Fylkesmannen viser til Miljøverndepartementets brev av 18. januar 2010 til Bærum kommune samt 31. mai 2010 til Lier kommune, og bruker uttalelser i disse brevene som begrunnelse for de konklusjoner fylkesmannen trekker når det gjelder adgangen til å justere markagrensen i ettertid. Fylkesmannen er av den oppfatning at loven kun åpner for "mindre justeringer av markagrensen av hensiktsmessighetshensyn", og at det bare i "helt spesielle tilfeller" kan være aktuelt å foreta større endringer i markagrensen.

Denne forståelsen har ikke noen direkte forankring i lovens ordlyd. Hjemmelen for justering finnes i § 2, som fastslår at kongen ved forskrift kan treffe vedtak om justering av grensen. Det sies her ikke noe nærmere om hvilke justeringer som kan foretas, utover hva som ligger i en naturlig, språklig forståelse av begrepet "justering".

Det følger av lovens formålsbestemmelse at loven skal sikre markas grenser. Dette medfører etter Feiring Bruks oppfatning ikke at Miljøverndepartementet er avskåret fra å foreta en bred og selvstendig vurdering av hvor grensen skal gå. Markas grenser kan sikres på en god måte for ettertiden selv om man nå foretar den justeringen som opprinnelig var forutsatt å skulle gjøres etter at loven ble vedtatt.

I forarbeidene er det gitt enkelte uttalelser som begrenser adgangen til å justere markagrensen i ettertid. Uttalelsene må imidlertid forstås på bakgrunn av høringsnotatet, som forutsatte at det skulle foretas en senere, endelig fastleggelse av markagrensen. De respektive kommuner og andre berørte i den anledning skulle få mulighet til å uttale seg. Da høringsuttalelsene tok til orde for at også markas grenser skulle fastlegges direkte i loven, ble grensen satt uten noen form for høring. Forarbeidenes uttalelser kan således ikke tillegges avgjørende vekt ved denne første, store gjennomgangen av markagrensen.

Det kan etter Feiring Bruks oppfatning ikke ha vært meningen at markagrensen skulle fastlegges på en slik måte at berørte kommuner og grunneiere ikke fikk mulighet til å uttale seg før grensen for alle praktiske formål var fastlagt, og det kun var anledning til å foreta "mindre justeringer av hensiktsmessighetshensyn" etter at høringen var foretatt. En slik praksis ville bryte med grunnleggende prinsipper bak norsk lovgivning. Både loven og forarbeidene må være slik å forstå at den endelige markagrensen først skal fastsettes etter høring hos de berørte. Det må derfor være adgang til å foreta en bred og selvstendig vurdering av markagrensen i denne omgangen, slik at markagrensen deretter blir lagt fast for fremtiden."

Feiring Bruk mener således at rene arealbetraktninger bør tillegges mindre vekt, der hvor arealer reelt sett bør ligge utenfor marka.

3. Nærmere om markagrensen i Feiringåsen

Tidligere forslag om å flytte markagrensen til Losby-linja, er revurdert. Feiring Bruks ønske er at markagrensen legges utenom de områder hvor det i dag er drift, at grensen endres slik at

området fra fjellfoten, hvor støy- og innsynsvollen er påtenkt, blir lagt utenfor marka. I tillegg kan Feiring Bruk ikke se hvilken "markaverdi" en tunge i nordenden mot Feiring-gårdene har, og anmodet Miljøverndepartementet om at dette området ble undergitt en reell vurdering.

Markagrensen er trukket etter kommuneplanlinja, som i hovedsak skal være trukket langs den såkalte "Gabrielsen-linja". Gabrielsen-linja er en linje foreslått av professor Gabrielsen på tidlig 1990-tall som forarbeid til en ikke vedtatt reguleringsplanforslag, og representerte et kompromiss mellom uttak av ressurser og bevaring av Losbydalens dal-preg. I forkant av at denne linja ble tegnet inn ble det hugget skog i dalsiden. Etter hva representanter fra Feiring Bruk kan erindre, ble Gabrielsen-linja omtrent sammenfallende med eksisterende hugst. I nord-øst var det ikke hugget, og Gabrielsen-linja ble lagt inn mot bruddet. Linja ble håndtegnet på kart ut ifra visuelle observasjoner og etter Feiring Bruks kunnskap heller ikke målt eller fotografert inn. Det har ikke vært noen formell avtale eller fattet noe vedtak om begrensning av bruddet, men Gabrielsen-linja har i hovedsak vært lagt til grunn som bruddgrense av Feiring Bruk. I nord-østkanten av bruddet hvor det ikke var hugget ut, har uttaket ikke forholdt seg til Gabrielsen-linja.

Miljøverndepartementet foreslår en justering av markagrensen ved driftsområdet, slik at eksisterende driftsområde holdes utenom. Justeringen gir også noe rom for utvidelse for nødvendige bygninger, herunder nytt administrasjonsbygg for konsernet. Tilsvarende fanger justeringen også opp et mindre areal ved verkstedet som er tatt i bruk.

Øvrige områder foreslås ikke tatt ut av marka, men departementet understreker at eksisterende bruddområder innenfor marka kan utnyttes som før, og at en støy- og innsynsvoll, betegnet "sikkerhetsvoll", etter omstendighetene også kan anlegges inne i marka. Departementet ser derfor ikke noe behov for å ta ut eksisterende bruddområde eller område for sikkerhetssone fra marka.

Den såkalte "tunga" vurderes av departementet til å ha "markaverdi" i betydningen at den skjærer for innsyn til bruddet. Når det gjelder argumentet om at arealet til eksisterende bruddområde og voll er for stort til å kunne tas ut, viser vi til punkt 2 ovenfor.

Som nevnt innledningsvis, medfører departementets standpunkt en avklaring mtp. hvilke tiltak som kan utføres innenfor markagrensen i Feiringåsen. Skisser og prinsipper for oppbygging av en voll bestående av renskemasser og overskuddsmasser fra bruddet er gjennomgått med departementet, og må da ligge til grunn for departementets standpunkt. For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at Feiring Bruk selvsagt er innforstått med at en voll trenger planavklaring etter plan- og bygningslovens regler.

Da forslaget til ny markagrense sammenholdt med departementets føringer for hva slags tiltak som kan utføres innenfor markagrensen medfører at Feiring Bruk kan bygge nytt administrasjonsbygg, fortsette drift innenfor etablert driftsområde og kan etablere en støy- og innsynsvoll innenfor bruddets sikkerhetssone, kan Feiring Bruk akseptere departementets forslag til ny markagrense. Departementets forslag er imidlertid et absolutt minimum av hva som kan aksepteres. Dette er også tidligere kommunisert til departementet.

Forslaget medfører at Feiring Bruk kan opprettholde normal drift av anlegget på dagens nivå i inntil 50 år til. Etter endt uttak vil det imidlertid være store ressurser igjen i bruddet, som kunne ha vært utnyttet.

4. Nærmere om markagrensen på Stryken

Feiring Bruks datterselskap Hadcland Pukkverk har uttaksavtale med grunneier for dette pukkverket. Hadcland Pukkverks steinbrudd på Stryken, har markedets mest slitesterke tilslag til asfalt. Samtidig er steinen så å si kvartsfri. Kombinasjonen av slitestyrke og lavt kvartsinnhold, gjør at asfalten som baseres på denne steinen slites sakte, og genererer lite svevestøv. Øvrige kjente forekomster av denne steinen er etter Feiring Bruks kunnskap i Antarktis og på Kilimanjaro, slik at bruddet på Stryken er det eneste stedet hvor det er praktisk mulig å ta ut slik stein.

Fylkesmannen i Oppland og Lunner kommune støtter grunneiers ønske om utvidelse. Det vises til at det er en viktig forekomst, og at områder rundt pukkverket har små friluftsmessige verdier. Det vises videre til at pukkverket har en ideell beliggenhet, helt inntil rv 4.

Feiring Bruk støtter vurderingene til grunneier, Fylkesmannen i Oppland og Lunner kommune. Vi kan heller ikke se at Fylkesmannen i Oslo og Akershus' argument om at støyen vil forplante seg lenger inn i marka ved en utvidelse medfører riktighet. Topografien rundt bruddet medfører at støy i hovedsak blir reflektert tilbake i bruddet.

Forslaget til markagrense på Stryken medfører en sterk begrensning i uttak av en meget begrenset mineralressurs av høy kvalitet. Samtidig vil en utvidelse av bruddet ikke medføre store konsekvenser for natur og friluftsliv, utover det arealet som ville vært omfattet av en utvidelse.

Som nevnt i punkt 2 ovenfor, mener vi at departementet legger til grunn en for snever adgang til å ta arealer ut av marka. Nettopp dette er et område som bør tas ut av marka for å sikre fremtidig ressurstilgang.

For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at markagrensen på ett punkt går inn i eksisterende bruddområde. Vi forutsetter at driften her kan fortsette uavhengig av markaloven.

5. Oppsummering

Feiring Bruk AS er tilfreds med å ha fått kommet til orde i prosessen, og føler at innspillene har blitt tatt på alvor.

Den nye, foreslåtte markagrensen i kombinasjon med departementets føringer for tiltak i marka, gjør at Feiring Bruk uten altfor store hindringer kan fortsette eksisterende drift av anleggene. Forslaget til ny grense vil derfor være akseptabelt for Feiring Bruk.

Båndleggelsen av ressurser medfører imidlertid at Feiring Bruks brudd vil bli tomme lenge før ressursene er tatt ut. Ved avslutning vil det være igjen ressurser for om lag 50 års forbruk etter dagens uttak, som i stedet må hentes fra alternative steder. Vi kan ikke se at verken miljø eller

friluftsliv, eller samfunnet som sådant, er tjent med at disse ressursene må fraktes langveis fra eller at det skal åpnes nye steinbrudd fremfor å tømme de som allerede er åpnet. Dette blir imidlertid et spørsmål for fremtidige generasjoner.

Det følger av høringsbrevet at Miljøverndepartementet vil kontakte berørte kommuner i etterkant for å få koordinater til ny grense. Til hjelp for kommunen og departementet har Feiring Bruk finteignet og målt inn departementets forslag til endring i Feiringåsen, og kart med koordinater vedlegges.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Økland & Co DA

Tor Erlend Framstad
advokat/partner
tor@oklandco.no

Vedlegg

Kopi: Feiring Bruk AS
 Direktoratet for mineralforvaltning
 Norges Geologiske undersøkelse
 Lørenskog kommune
 Lunner kommune
 Fylkesmannen i Oppland